

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět DĚJEPIS přináší základní informace o konání člověka v minulosti.

Cleopatra

Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí žáků, to znamená vytváření pocitu sounáležitosti s historií lidstva a

Napoleon

představy o kořenech civilizace, ve které žijí. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Vyučovací předmět DĚJEPIS se vyučuje jako samostatný předmět v 6.- 9. ročníku s časovou dotací 1–2 hodiny týdně. Výuka probíhá ve třídách, případně i v terénu: exkurse do muzeí, galerií, návštěvy výstav, historických staveb či skanzenů.

Cílové zaměření vyučovacího předmětu v rámci jednotlivých kompetencí

Kompetence k učení

➤ Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů

Kompetence k řešení problémů

➤ Učitel

- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešení
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Kompetence komunikativní

➤ Učitel

- vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování a věcnému argumentování
- zařazuje do výuky diskusi
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

➤ Učitel

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence občanské :

➤ Učitel

- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů, lišících se od jejich vlastních
- reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, kulturnímu a historickému dědictví

Kompetence pracovní :

➤ Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Průřezová témata

- **Osobnostní a sociální výchova** – komunikace, vztahy a soužití ve společnosti, kooperace, řešení problémů, sebepoznávání,...
- **Výchova demokratického občana** – občanská společnost, lidská práva, formy vlády, ideologie, tolerance, solidarita,...
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – formování evropských států, integrace Evropy, světové události,...
- **Multikulturní výchova** – kořeny civilizací, etnické skupiny, poznávání jiných kultur, předsudky ve společnosti, diskriminace,...
- **Environmentální výchova** – základní podmínky života na Zemi, lidské zásahy do přírodních poměrů, ochrana přírody,...
- **Mediální výchova** – ověřování informací, analýza textů, sdělovací prostředky a politika, propaganda, etický kodex,...

Některá průřezová témata mohou být naplňována realizací projektů.

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		6. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV	Poznámky
<p>Žák/žákyně dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků - orientuje se na časové přímce - osvojí si základní periodizaci dějin - uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti - pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány historické prameny - rozpozná základní etapy vývoje člověka - seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí - pochopí podmínky vzniku zemědělství a řemesel - dokáže vysvětlit zpracování kovů - orientuje se na mapě – archeologická naleziště - charakterizuje život pravěkých sběračů lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkařství a zprac. kovů pro lidskou společnost - uvede příkl. archeolog. kultur u nás 	<p>VÝZNAM HISTORIE Historické prameny, instituce Časová přímka – orientace v čase Periodizace dějin Archeologie</p> <p>PRAVĚK Vznik a vývoj lidského rodu Doba kamenná Doba bronzová Doba železná Naše země v období pravěku</p>	<p><u>MV</u> <i>Z – orientace na mapě</i> <i>IV – pravěké malby</i></p> <p>OSV Sociální rozvoj – mezilidské vztahy – vztahy a soužití ve společnosti – kooperace a kompetice – soc. dovednosti Morální rozvoj – řešení problémů – rozhodování EV – lidské aktivity – náš životní styl MKV – kulturní difference – kořeny civilizací,</p>	<p>dle možností:</p> <p>návštěva archivu, muzea, knihovny v regionu</p> <p>návštěva muzea, archeologického naleziště</p>

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		6. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - pochozí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států - seznámí se s podstatou společenského uspořádání - seznámí se s nábožen. představami a kulturními projevy - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědl. civilizací 	STAROVĚKÉ CIVILIZACE Mezopotámie Egypt Chetité Palestina Indie Čína	EV - základní podmínky života - příroda a první civiliz. MV <i>Z – na mapě důležité řeky a místa vzniku civilizací</i> <i>VV – řecké umění</i> <i>ČJ – řecké báje a pověsti</i> VDO	Projekt: Chomutovem na „špacír“ – plněna PT: OSV – mezilidské vztahy, kooperace a kompetice, řešení problémů VDO – občan a stát EV – člověk a příroda
<ul style="list-style-type: none"> - chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury - pochozí podstatu antické demokracie - uvědomuje si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých a prolínání kulturních vlivů 	ŘECKO Kořeny řecké civilizace Řecká mytologie Archaické a klasické období Řecká kultura Helénismus	- principy demokracie jako formy vlády - demokracie, despotie, tyranie MKV - multikulturalita - prolínání kult. vlivů VV - římské umění ČJ – řečnictví VDO	
<ul style="list-style-type: none"> - učí se chápat formy státní moci - uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně středověkých států - dokáže porovnat barbarské civilizace s antickým světem - uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy - uveče nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového 	ŘÍM Etruskové Republika Císařství Římská kultura Rozpad římské říše Počátky křesťanství	- občan a stát - občanská práva VMEG - jsme Evropané - integrace Evropy, vliv Říma na raně evropské státy	

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		6. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV	Poznámky
<p>kulturního dědictví</p> <p>demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem</p> <p>porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>			

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		7. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT,MV	Poznámky
<p>Žák/žákyně dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojí si periodizaci středověku - seznámí se s uspořádáním raně feudální společnosti - učí se chápat úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka - uvědomí si duchovní odkaz českých patronů, vliv Orientu na evropskou kulturu - pracuje s historickým atlasem - chápe princip středověkého hospodářství - popíše podstatnou změnu evrop. situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské., byzantskoslovanské a islámské kulturní oblasti - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj států a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě střed. člověka - ilustruje postavení jednotliv. vrstev středověké společnosti 	<p>RANÝ STŘEDOVĚK Stěhovaví národů Raně středověké státy Křesťanská Evropa První státní útvary na našem území Přemyslovské Čechy Románská kultura</p>	<p><u>MV</u> VV – byzantské, arabské, románské umění ČJ - první písemné památky OV – národ, vlast VMEG – objevujeme Evropu a svět - formování evropských států MKV - etnický původ – rovnocennost všech kultur <u>MV</u> VV – gotické umění HV – gotická hudba ČJ – kroniky, rozvoj češtiny MKV - multikulturalita - - předsudky, katolictví, husitství</p>	

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS	7. ROČNÍK
Výstup	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve - vymezí význam husitské tradice pro český polit. a kulturní život - učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní - seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě - seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci - učí se chápat historický rozměr pojmů tolerance a intolerance - uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v různých částech světa 	<p>Učivo</p> <p>VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK Rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst Gotická kultura a životní styl Křížové výpravy Stoletá válka Poslední Přemyslovci Lucemburkové Husitství</p> <p>POZDNÍ STŘEDOVĚK A NOVOVĚK Doba pchusitská Jagellonci Renesance a humanismus Objevné plavby Reformace Počátky absolutist. monarchií Habsburské Doba předbělohorská Třicetiletá válka</p>	<p>PT,MV</p> <p>EV - vztah člověka k prostředí - historické památky</p> <p>MV <i>VV,HV – renesance</i> ČJ,OV – <i>humanismus, typy států</i> MKV - multikulturalita - poznávání jiných kultur, stereotypy katolické církve</p> <p>VMEG - objevujeme Evropu a svět - mírové poselství Jiřího z Poděbrad, reformace, objevení Ameriky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si periodizaci středověku - uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí - seznámí se s pojmy renesance a humanismus a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí - poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí - chápe podstatu pojmů absolutismus, 		

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		7. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT,MV	Poznámky
<p>parlamentarismus, konstituční monarchie</p> <ul style="list-style-type: none"> - na příkladech dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus - učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti, rozdělení Evropy na katolický a reformační blok - uvědomí si základní znaky jednotlivých kulturních styků a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek - vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka ve středověku - objasní příčiny vzniku 30 leté války a posoudí její důsledky 			

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		8. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT,MV	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil polit.vývoj v Evropě a na americkém kontinentu - ujasní si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur na straně druhé - uvědomí si souvislost mezi rozvojem průmyslu a společenskými změnami a dopad na životní prostředí - chápe důsledky nerovnoměrného vývoje v západní a východní Evropě - vysvětlí rozdílné tempo modernizace - orientuje se v pojmech : osvícenský absolutismus, reforma, militarismus, průmyslová revoluce, proletariát - uvědomí si emancipační hnutí národů jako důsledek změn ve společnosti - vysvětlí příčiny českého nár. obrození - zná nejvýznamnější osobnosti našeho národního obrození - vysvětlí příčiny českého nár. obrození - chápe rok 1848 jako historický mezník 	<p>Osvícenství Americká revoluce</p> <p>Velká francouzská revoluce</p> <p>Průmyslová revoluce</p> <p>České země za vlády Marie Terezie a Josefa II.</p> <p>Národní a osvobozenecská hnutí v Evropě Národní obrození</p> <p>Revoluční rok 1848</p> <p>Vznik Rakousko – Uherska</p>	<p>VDO -občan, občanská společnost a stát – základní principy demokratického systému</p>	

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		8. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT,MV	Poznámky
<p>významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích</p> <p>demonstruje na vybraných příkladech základní politické proudy</p>			

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		9. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV	Poznámky
<p>Žák/žákyně dle svých schopností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe 1.pol.20.století jako období dvou nejničivějších světových válek - posoudí postavení rozvojových zemí - učí se chápat okolnosti vzniku samostatné ČSR, její vnitřní i zahraniční situaci v období první republiky a druhé republiky - uvědomí si souvislosti mezi hospodář. krizí a tendencí řešit problémy extrémními způsoby - chápe pojmy: totalitní režim, fašismus, komunismus, stalinismus, extremismus, agrese, nacismus, antikomunismus, rasismus, politika appeasementu - orientuje se v hlavních časových a zeměpisných souvislostech průběhu druhé světové války - vysvětluje pojmy blesková válka, holokaust, Velká vlastenecká válka, protektorát, zahraniční odboj, heydrichiáda - učí se účt k odkazu účastníků odboje - orientuje se na historické mapě - na příkladech demonstuje zneužití vědy a techniky ve svět. Válkách 	<p>Historický vývoj ve světě 1914 – 1938</p> <p>ČSR v letech 1918 - 1938</p> <p>Druhá světová válka</p>	<p>VDO</p> <ul style="list-style-type: none"> - občanská společnost a stát - občan jako odpovědný člen společnosti <p>OSV</p> <p>Sociální rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - mezilidské vztahy - respektování lidských práv <p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> - etnický původ - rovnocennost všech etnických skupin a kultur <ul style="list-style-type: none"> - principy sociálního smíru a solidarity - lidská práva <p>VMEG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - zkušenosti z Evropy a světa - jsme Evropané – klíčové mezníky evropské historie <p>MV</p> <p>Z, VV, HV, Č, F, CH</p> <p>VDO</p> <ul style="list-style-type: none"> - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - způsoby řešení konfliktů ve 	

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS	9. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV
<p>a jeho důsledky</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí a doloží příklady euroatlant. hospodářské a vojenské spolupráce - učí se chápat poválečný vývoj v ČSR, který vedl k únorovým událostem 1948 - chápe možnost různé interpretace historických faktů a potřeby kritického přístupu k informacím - formuluje hlavní rysy hospodářského, politického a kulturního vývoje Československa 1945-48 - rozpoznává znaky totalitní společnosti - orientuje se v pojmech: bipolární svět, železná opona, studená válka, NATO, Varšavská smlouva - vysvětlí příčiny vzniku bipolárního světa ve 20. stol., uvede příklady střetů obou bloků - chápe příčiny postupného rozpadu východního bloku - uvědomuje si nebezpečí terorismu - má přehled o ČSR v letech 1948-1989 a o vzniku ČR - ujasňuje si nutnost začlenění ČR 	<p>Československo v letech 1945 - 1989</p> <p>Svět po 2.světové válce až do současnosti</p>	<p>společnosti <u>MV</u> <u>Z, OV, Č, VV, HV</u> <u>MEV</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - fungování a vliv médií ve společnosti - vliv médií na společnost <p><u>MKV</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - multikulturalita - postoj k odlišnostem <p><u>VDO</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - formy účasti občanů v politickém životě - demokratické volby a politika <p><u>EV</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztah člověka k prostředí - nerovnoměrnost života na Zemi, čerpání surovin z kolonií <p><u>VMEG</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - objevujeme Evropu a svět - naše vlast a Evropa <p><u>MV</u> <u>OV, Z, Č, PŘ, F, CH</u></p>

ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚJEPIS		9. ROČNÍK
Výstup	Učivo	PT, MV	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - do integračního procesu ujasňuje si rozpad koloniálního systému - má přehled o nejvýznamnějších osobnostech vědy a kultury u nás i ve světě - prokáže základní orientaci v problematice současného světa - zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - rozpozná destruk. sílu totalismu a nacionalismu - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení a jejich důsledky pro svět 			